

Codex Rohonczy

O cronică românească însumând 448 pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic

Prof. Dr. în istorie **Augustin Deac**

Este aproape unanimă aprecierea istoricilor români, după care, din cauza vicisitudinilor vremurilor, a numeroaselor războaie purtate de armatele marilor imperii și regate vecine, din toate timpurile, pe pământ românesc, a jafurilor și distrugerilor de importante bunuri materiale și culturale, în focul mistuitor al acestora s-au aflat și multe cronici vechi, manuscrise, documente ale Cancelariilor Țărilor Române, precum și altele de acest gen.

Dar, cu toate aceste pierderi uriașe de valori culturale, istoricii români sunt conștienți că multe fonduri de arhivă, importante documente, lucrări antice de istorie și geografie a pământurilor Daciei antice au fost furate, pur și simplu, de cotropitorii străini, interesați în a ne frustra de cunoașterea mai aprofundată, mai documentată a istoriei multimilenare a poporului daco-românesc.

Dovada incontestabilă a acestui adevăr sunt descoperirile realizate în ultimele patru decenii ale secolului al XX-lea în arhive și biblioteci din țară și de peste hotare, de importante lucrări de istorie, îndeosebi în marile centre culturale europene sau în capitalele unor foste mari imperii și regate vecine.

Este, credem, suficient să amintim, în această privință doar câteva exemple mai ilustrative, ca:

- descoperirea de către istoricii români a celei mai vechi cronici turcești, intitulată **Ogusname**, în care se menționează existența în secolul al IX-lea e.n., mai precis pentru anul 839, a unei Țări a Românilor la nordul Dunării și în teritoriile din nordul Mării Negre, până spre Nipru;
- descoperirea **Atlasului german** din anul 1826. în care pe o hartă ilustrând popoarele Europei de răsărit la anul 900 e.n., pământul românesc se întindea din Pannonia până la Nipru, specificându-se: **Walachen oder Rumuny**;
- descoperirea scrisorii unui conducător chazar, referitoare la secolul al VII-lea e.n. din care rezultă existența în Transilvania a "țării Ardil", adică a țării Ardealului, termen curat românesc, apărut cu două secole înainte de invazia triburilor migratoare războinice ungare în Bazinul mijlociu al Dunării, ceea ce dovedește că ungurii au fost aceia care au împrumutat termenul de Ardeal din limba română, spunându-i, după topica limbii maghiare, **Erdély**;
- descoperirea în Biblioteca națională din Budapesta a lucrării lui **Lukacs Karoly**, preot romano-catolic și arheolog. care a păstorit peste zece ani în regiunea Balatonului, unde a făcut

cercetări arheologice, identificând urme materiale ale unor conace, biserici și cetăți voievodale românești în secolul al X-lea, adică tocmai de pe timpul invaziei triburilor migratoare ungare, lucrare care, deși apăruse în anul 1937 la Tipografia Episcopatului romano-catolic din Oradea, unde preotul a fost transferat de către autoritățile ecleziastice, această carte nu s-a găsit în nici o bibliotecă din România. Motivul se cunoaște!

- descoperirea Cronicii împăratului german Friederic Barbarossa în care pentru anul 1189 se atesta existența unei țări românești numită "Walahia" între Dunăre și Munții Carpați condusă de un principe;
- descoperirea surselor documentare privind lucrarea ilustrului cărturar român din secolul al IV-lea, Aeticus Dunăreanu, intitulată **Cosmographia**, scrisă în limba română cu alfabet geto-dacic și tradusă apoi în limba latină romană;
- descoperirea în lucrările lui Homer Iliada și Odiseea, a unor cuvinte, nume de persoane și alte expresii ca bătălie, Poarta Schciană din limba daco-românească;
- descoperirea a sute de cuvinte daco-românești în limba greacă a dorienilor, plecați din Transilvania pe la anul 1200 î.e.n.,
- descoperirea, într-o lucrare de studii sociale a învățatului grec Pithagora din secolul al V-lea î.e.n. a unor cuvinte neaoș românești, ca spre exemplu cuvântul "moșneni";
- argumentarea științifică a folosirii unor cuvinte românești ca **mied, meiu, colibă** etc., în opera ambasadorului bizantin Panites Priscus, aflat în anul 448 la Curtea neîmblânzitului Atila în al cărui blazon figura ca fiind și "rege al dacilor". Sunt toate acestea descoperiri semnificative, care corectează aprecierile mai vechi ale

unor filologi români și străini, care după "cercetările" lor, cuvinte românești scrise nu apar, chipurile, decât abia din secolul al IX-lea e.n.

Nu de mică importanță au fost descoperirile privind stema regatului geto-dac, al Daciei antice, precum și referirile Concrete la Coroana regilor ei, folosirea în unele surse documentare străine a denumirii de "regi" pentru domnitorii Țărilor Române; descoperirea a sute și sute de cuvinte vechi românești, provenite nu din limba latină romană, ci din fondul autohton geto-dac în vocabularul popoarelor italian, francez, spaniol, englez, irlandez, lituanian etc.; **identificarea** rostirii rugăciunii **Tatăl Nostru** atât de românii din cele trei state românești - Muntenia, Moldova și Transilvania, cât și de neamurile celtice din regiunea Wallaceului (adică a românilor) din Marea Britanie, în întreg Evul Mediu și explicația științifică a acestei relietăți și, în fine, că termenul de **România**, ilustrând unitatea celor trei țări românești, a fost folosit în documentele străine, mai ales diplomatice, cu multe secole înainte de cel de-al XIX-lea etc.

Pe acest făgaș al completării istoriografiei românești cu importante piese de chihlimbar se înscrie și aducerea în țară de către autorul acestor rânduri a unui film color ce conține texte dintr-o Cronică românească de 448 pagini, din secolele XII-XII, scrisă în Muntenia în limba română, cu alfabet geto-dacic, aflat în Biblioteca Academiei Ungare de Știință de la Budapesta sub numele de **Codex Rohonczy**, după numele celui care l-a dat grofului transilvănean Gusztav Battyanyi și care apoi l-a donat, în anul 1838, amintitei biblioteci, pentru a-l păstra ca Document de patrimoniu.

Din cercetările noastre la Budapesta rezultă că această cronică, deși a fost studiată de o mulțime de specialiști în materie, îndeosebi unguri, specialiști ai papalității și de către unii istorici și

lingviști români, nici unul dintre aceștia nu a putut descifra textul și alfabetul în care a fost scris. Din discuția directă avută cu regretatul acad. Ștefan Pascu pe această temă a rezultat că speciaștii români, cărora nu a dorit să le destăinuie numele, au fost întru totul de acord cu aprecierile altor cercetători străini, că textul cronicii este scris într-o limbă cumană, necunoscută încă.

Probabil că și din această cauză, a neputinței descifrării lui, un membru marcant al conducerii statului ungar a fost de acord, firește, la insistențele noastre, să ne dea nu doar câteva pagini xeroxate ale acestui Codex, ci **întreaga lucrare de 448 de pagini** și încă un **film color**.

Despre existența unui alfabet propriu geto-dacic se poate spune că el a fost creat cu multe milenii în urmă, descinzând chiar din scrierea pictografică, descoperită pe tăblițe aparținând perioadei neolitice cu peste 5500 de ani în urmă. Vestitul specialist belgian Vulcanius Bonaventura, într-o lucrare de referință apărută în anul 1592, precizează, pe baza mărturiilor arheologice scrise în alfabetul geto-dacic pe care le-a văzut, că un alfabet autohton geto-dacic a fost inventat cu mult timp înaintea celui latin roman. Descoperirea unor surse documentare privind existența lucrării lui Aeticus Dunăreanu, intitulată **Cosmographia**, scrisă în limba daco-românească, cu alfabetul geto-dac în secolul al IV-lea din era noastră, este o altă dovadă a existenței unui alfabet propriu.

Folosirea de către români a acestui alfabet geto-dacic și în sec. XII-XIII este dovedită de cronicarul ungar Simon de Keza care, în a sa lucrare din 1282, referindu-se la secuii care conviețuiau atunci cu românii la vest de Munții Apuseni, preciza expres: **"De aceea (secuii) amestecându-se cu blackii (românii) se zice că se foloseau de literele lor"** fapt trecut cu vederea de către istoriografia ungară, care considera chiar constatarea lui Simon de Keza drept o

insultă adusă ungarilor "civilizatori".

În această ordine de idei, merită să mai subliniem și afirmația Papei Inochentie al IV-lea (1242-1258) conform căreia: **"De un secol și jumătate valahii (românii) din Dacia traduseseră, pe nesimțite, în limba lor, liturghia"**.

Rezultă, așadar, cu claritate, ca pe la anul 1100 românii, adică clericii ortodocși, au tradus și **Liturghia** în limba lor proprie.

Partea II-a

Descifrând primul document intitulat Jurământul tinerilor vlahi din Codex Rohonczy, de fapt dintr-o Cronică românească, scrisă cu alfabet geto-dacic, cercetătoarea Viorica Mihai-Enăciuc a reușit să publice numai în revista Institutului de Studii istorice și social-politice - Anale de Istorie - doar două pagini și nimic mai mult, întrucât istoricii româniști influenți au intervenit la Secția de Propagandă a CC. al P.C.R. pentru a se interzice publicarea în continuare a textului, pe motiv că se minimalizează "romanitatea" în formarea, chipurile, a poporului român.

Aceasta acuzație se adaugă și la acel serial de studii publicat în revista Institutului, intitulat **"Pe urmele strămoșilor"** din care s-au publicat, cu mare greutate, peste 30 de studii, din care rezulta pe baza documentelor și aprecierea unor savanți străini de renume mondial, că poporul român este continuatorul direct al marelui popor al antichității, al geto-dacilor, având o vechime de mii de ani, înaintea existenței Imperiului Roman. Publicarea a două pagini din Codex Rohonczy a turnat și mai mult gaz pe foc, uneltindu-se din partea celor interesați de a nu se cerceta trecutul îndepărtat al poporului român cu darea afară a unor cercetători implicați și poate chiar cu desființarea Institutului de studii istorice și social politice, considerat că încurcă

liniștea cercetătorilor de la institutele academice.

Dar iată că a sosit vremea când cititorii pot să afle conținutul întreg nu numai a **Jurământului tinerilor vlahi**, ci și alte importante documente, care ne așează pe noi, românii făuritori de istorie, în inima Europei.

Jurământul ostașilor vlahi în secolele XII-XIII

“O viață de om, a Dryadelor băutură pentru jertfă. Urmașii să ne primească! Sa nu primească vechile proorocii ale Dryadelor anuale. Cavalerii, cu strigăte de biruință, în templele din tei ale Soarelui pierdut sa nu primească pizma! În acest fel tămăduirea în templu nici unul dintre cavaleri, pentru urmași, să nu o primească! și a ta căciula, marea ta căciulă a ta și a marilor însoțitori cu căciula îndoită pe calea păcii tale, ca un munte nemuritor în încercările deosebite și mari, în acest fel va răspunde mântuitorului mare și folositor! Jertfa oii la triumful cel mic s-o distrugă! Tinerii la 15 ani, băutura Soarelui, în haine de mătase, să nu o ia! Ofranda lui Bachus să nu o primească! Să nu primească prin Klio jertfa către Soare! din lemn, templu Soarelui să nu ridice sa nu se jertfească în templu pe sine, prin tragere la sorți! Cu tei, porc-mistreț sau oaie să nu jertfească cerului în templul de lemn sau să așeze în templu mirosul marilor ofrande către cer prin mâncare pentru morți! Strigătul Bacantelor să nu-i momească prin tragere la sorți pentru moarte! Templul e mort! Aripa unei oștiri are putere dublă dacă nu crede în zeii răsăriteni urăște vrăjitoria, beția și arderea pe sine zeilor; și fiii nu vor îngrășa pământul în răsărit și aripa oștirii nu va avea soarta lui Tityos dacă nu crede în Kotis a cerului, care îmbogățește cu provizii templul desrădăcinat, fapt care nu se împletește cu puterea armatei. Să nimicim templul, ca să tămăduim sângele otrăvit care ne dezgustă! Convingerea primește-o pe calea ispășirii! **Importantă** ta hotărâre să-ți umple calea! Cu strigăt de

șoim umple puternic făgăduiala șoimului tău! Cu strigăt de șoim umple puternic făgăduiala! Adaugă generației tale o inimă sănătoasă făgăduită, ca șoim sănătos, țării care te-a crescut! Drumul desfrânării să te dezguste a căpăta; umple cu fapte multe calea șoimului; umple cu iscusință drumul generației tale și drumul tău, al generației tale, să fie calea dezgustării de a umple o viață de om cu băutura generației Soarelui sau a pune abnegație pentru a merge spre unire cu preoții romani!

Și marea căciulă a păcii, a luptătorului din tine, cum merge în același timp hrana din aceeași mamă, rugăciunea războinicilor ascult-o! În același timp umple căciula! Soarele lovește-! Nimicește băutura, jertfirea pe tine însuși și marea pază pune-o la cale aici! Ține căciula, și marea căciulă va fi cu tine în loviturile importante! Tiara de tei, cușma Soarelui e moartă.

Ține cu ceilalți căciula înaltă! Fii hotărât!

Dacă strălucita căciulă va fi nehotărâtă, apărarea sa, apărarea sa va fi împotriva sa. Mergi cu fapte în încercări ori cu cavaleria, cu căciuli încercate și cu strigăt de șoim, cu căciula îndoită!

Importantă căciulă să înlăture băutura de orz pentru generația ta! Căciula ta în același timp să umple apărarea municipiului tău cu toți deodată și căciula să aducă folos! Căciula ta împreună cu ai tăi să izbească, aducând folos! Pentru sine să învețe a nu lovi marea iubire, întreaga viață, Dryadele întunecate ce amenință să nu primească marele strigăt al bacantelor, vai, în apărarea sa, a soției și urmașilor, să nu primească. Vai, ție, dacă lupți pe jumătate! Prăpastia vestitei căciuli va fi pe jumătate pentru armată. Atunci, vai, strigătul bacantelor va sfârâma fiii cu vinul fiert, fiii vor sfârâma apărarea lor! Vai, strigătul bacantelor atunci îi va vicleni! Preoții romani folosesc tragerea la sorți ca și sângele stricat. Garanția alegerii tale este armata șoimilor! Urmașii să capete

îndoială asupra tragerii la sorți! Soarele lovește apărarea; sângele stricat e sprijinit pe templul mort; povara templului te convinge să lovești Soarele îndoindu-te de templu. Preoții romani folosesc, vai, și marele templu mort, lovesc în urmași, organizează armata, Vai, cu întrebuintărea în răsărit pentru templul de lemn, lovind în ai săi. Vai, dacă veți bea în templu prin tragere la sorți prin bețișoare! Șoimii templelor născuți se îndoiesc de templu că marele templu e mort! Băutura, povara templului, vai, armata și marea îndoială, preoții romani le folosesc ca pe corăbiile cu două rânduri de vâsle, astfel, vai, vai, să bea armata șoimilor! Urmași, loviți tragerea la sorți! Când templul buciună, urmași, loviți tragerea la sorți! Și puterea obștei să fie judecată de căciula ta în ale tale drumuri firești; ogorul tău, din al obștei, să fie importanta ta învățătura! Adevărata învățătura să făurească metal pentru șoimi! Obștea atât de însemnată pentru șoimii tăi să fie tot așa prețuită și adunarea armatei pentru tine, ca și semănatul; și recoltele importante să umple înalta așezare! Puneți copaci în apărarea sa! Sa radem loviturile setei semănăturilor așezate astfel în obștea șoimilor tăi, semănând copaci aspri templului care dorește ca o viață de om, prin Driadele încovoiate, încovoiate să apere Soarele Său”.

Pagini din Cronica românească, scrisă cu alfabet geto-dacic, datând din secolele XII-XIII e.n,

Partea III-a

Procurată și adusă în țară sub formă de microfilm color de către autorul acestor rânduri, Cronica Rohonczy a fost descifrată pe baza dicționarului latin-român a enciclopedistului român, Ioan Nadejde, de către specialistă în materie, Viorica Mihai-Enăciuc, care a constatat că scrierea codexului este de la dreapta spre stânga și textul se citește de jos în sus.

În cele ce urmează prezentăm un document de importanță deosebită: confruntarea românilor cu armata cotropitoare ungară, document în care se precizează că, în expansiunea lor către răsărit, armata regalității ungare a reușit să treacă Tisa și să cucerească Aradul, după 54 lupte cu vlahii, de-abia în timpul lui Ștefan al III-lea, în anul 1166. Cu această ocazie, granița dintre unguri și vlahi s-a mutat la Ineu, în apropierea Aradului. Pentru recucerirea Aradului și apărarea Streiului, vlahii s-au aliat cu bizantinii, ducând lupte îndârjite în anul 1166 și cei următori. Mai târziu, regele Emeric (1196-1204) al Ungariei este înfrânt - împreună cu armata sa, în timp ce încerca să pătrundă prin porțile Meseșului în Podișul Transilvaniei - de către moșii și maramureșenii vlahi.

Textele Codexului Rohonczy întăresc afirmațiile cronicarului Anonymus, completând, întregind datele referitoare la etapele următoare de subordonare a Ardealului și precizează, printre altele, că Transilvania a fost subordonată doar în parte de către regele ungar Andrei al II-lea, după anul 1204.

Redăm în întregime textul din această Cronică română de la paginile 8-13, care conține un discurs în limba română veche al conducătorului român, rostit în fața ostașilor săi, înaintea confruntării lor cu trupele cotropitoare regale maghiare la anul 1166:

“Apărarea noastră; apărarea Streiului (și a) Ineului împădurit!; Marii fluerași să

sune la Ineu adunarea în garnizoană! Apărarea Inăului pe aici s-o împletim cu desăvârșire! Cu lăncile îndoite, ungurii au ridicat cearta; ungurii pe Tisa ta! Inăul tău găsește calea ta ce-ți arată dezrobirea robilor nenorociți destul de unguri. Să nu vă placă să fiți răniți de unguri! Strămoșii viteji prin luptă au păstrat Inăul! Apărați cu ură și apărarea Streiului semănând puterea ta, nimicind, cântând, zăvorând! În răsărit, cu armatele vom purta război! Vom folosi ca alegerea mică și alegerea mare aceea să nu încheiem tratat! Să ne întorcem la marea importanță a alegerii! Să zicem da, deși păgânii tot în aceeași stare, în anul 1080 ne-au luat 80 de robi. Tot așa, pe calea păcii, cei de la răsărit de Rarău, alegând belșugul, s-au îmbarcat pe 27 de corăbii pentru Bizanț și Iber prin viclenie mâniașă i-a folosit ca desăvârșire ca pe niște păgâni.

E de folos drumul de odinioară al lui Vlad la Bizanț, care lovește mergerea, pe mai multe căi, a loviturilor laolaltă, și aici și la Tisa (teritorii) ale lui Vlad, marele șoim!

Prin luptă Tisa a fost luată; Aradul lovit Mântuitorule! Nenorocire e drumul încheierii păcii; pentru noi e marea nenorocire! O mare viclenie! Au, vai, viclenia va face fiii pământul umbrelor! Drumul tău e al marelui Mântuitor lovit (zice), furia profetică înaltă! Ajută semănăturile când drumul vicleniei se va usca! Bătălia e calea ta! Au a ta cale să fie lovită de mânia profetică vicleană! Au drumul tău merge spre limpedea Tisa, furios, cu strigăt de șoim! Urmași ortodocși, loviți însuflețirea profetică, catolică și marea însuflețire profetică a șoimului, a drumului tău va fi marea luptă și victoria înaltă! Au, vai, viclenia să fie pământul umbrelor în calea ta!

Apărarea Mântuitorului, a marelui Mântuitor este drumul tău lovit, vai, de viclenie!

Să ne amintim de norul ars în anul 1035 la Inău, destul! În apărarea sa am adăugat în anul 1050 la Inău ceată

temerară! Vitejii fii situați în drumul tău s-au împotrivit cu toții. La Inău margine au pus Apărarea-i sarcină rănită! În apărarea sa, fiii s-au așezat; și fiii răniți astfel și-au așezat! Armatele rătăcitoare singuri fiii au înfrânt-o; cu strigăt de șoim au apărât Inăul; și împăratul Ioan, viteazul, i-a învins - după Zonar lor le-a oprit drumul! Cu plăcere (vă anunț). Că o năvălire nouă, Vitejii de la răsărit de Rarău în luptă au învins-o! 14)

În apărarea sa, să smulgem, o, să smulgem Aradul rătăcitorilor! Apără îndoit Inăul statornic ție! de la unguri până la Mare! O, Streiul tău păzește-l, cu stigăt de șoim umple-l cu desăvârșire!

Pentru Tisa înșirăm tratate de pace, pentru tine, cum ar fi, pentru mine și mânia ta; pacea oprește să se nască drum mânii tale; o, cu desăvârșire ție paza moștenită și cu strigătul tău de șoim umple importanta luptă împreună cu ai tăi! Victoria luptei scoate la iveală dușmănia drumului tău și a lui Isus al tău și oprește șoimii iadului; o mare viclenie saltă ție mare ceartă, ție, și în acest fel rătăcirea către Iad! Drumul fratilor tăi, al tău drum e Tisa ta! Corăbiile la drum să se așeze, în drumul trudei tale! Au purtat războaie trecute, ajungând la 54 victorioase pe Tisa și, adeseori, și pe drumul Momei Drumul celor cu ochii cenușii batând în galben va tace ca pământul; în fața luptătorilor tăi, se vor usca! Cei cu pantaloni lungi și largi merg ca Ulise și ție așează, aici, azi, mării profetii rău lovite în apărarea sa, în apărarea lor cu desăvârșire și a mării profetii rău lovite, grâu, transportându-l cu ambarcațiuni, binevoitori pentru marea ta victorie; și Marele Bizanț așează corăbii și luptători binevoitori și pentru tine importantul Aiud coboară cu toți luptătorii în drumul tău; în drumul și în marea luptă pentru apărarea Aradului, cu Marele Mântuitor în importanta luptă, vin de la Rarău armii; și cu mării Sahara împreună cu ajutorul Mântuitorului.

Să-i oprim, cum spun piesele de teatru

că l-am oprit pe Atila, cu corăbiile din drumul lor!"

Iată dar, un autentic document românesc, care dezvăluie tendințele cotoptoare ale regatului ungar, în căutarea lor nestăpânită de noi jafuri și dominații.

Conținutul **Discursului** conducătorului român dezvăluie o seamă de date, fapte, evenimente, cu totul necunoscute până acum de istorie.

În primul rând, rezultă cu claritate că Țara Românească era UNA, de la Marea Neagră, până la Rarăul nordic moldovenesc și dincolo de Carpați, până la Maramureș și râul Tisa. Firește, după cum reiese din textul documentului, în cadrul acestei Țări unitare, ființau o seama de organizații politice locale, subordonate domnitorului, care își avea reședința în Muntenia, demonstrând prin aceasta că de aici, din Țara Românească a Munteniei, domnitorul român îi chemă la luptă, la organizarea rezistenței față de cotoptorii Regatului ungar, care, din nefericire, după cum se consemnează în discursul amintit, ocupaseră teritoriile strămoșești de la Tisa, ba și localitatea Arad.

Chemarea la mobilizare a tuturor românilor din toate colțurile țării, adresată în discursul domnitorului, este o dovadă că pericolul ce venea din partea acestui regat cotoptor era mare, urzea la cucerirea de noi tenitorii aparținând gliei strămoșești a românilor și era sprijinit de papalitatea catolică. În discurs se redă chiar o cifră impresionantă de 54 de bătălii, pe care românii le-au purtat cu armatele Regatului ungar și cu alți cotoptori din răsăritul țării. Și aceasta într-o perioadă mai redusă decât un secol, luptele având loc până în anul 1166 - împotriva hoardebor barbare ungurești. Acest lucru dovedește că statul român de atunci era puternic, bine organizat, capabil să înfrunte pe dușmani.

Dar ceea ce intrigă mult este faptul că istoriografia ungară n-a publicat până acum nici un document din cele peste 10 000 aflate în Arhiva Academiei de Științe

Ungare în manuscris, necunoscute înca de opinia publică, sau nici vreo cronică veche ungară, despre nici unul din cele 54 de războaie, confruntări sângeroase dintre cele două state. Aceasta este o dovadă, care arată până unde merg denaturările și falsificările științei istorice ungare, cât de vinovată poate fi tănuirea acestor documente.

Discursul domnitorului român răstoarnă toate enormitățile ungurești privind așa-zisa "întâietate" a ungarilor în Transilvania, ca în Pannonia, precum și orgoliile lor absurde care susțin orbește că ei, ungurii, au fost în Transilvania "*primii întemeietori de stat*". La fel se dezumflă și balonul falsificărilor privind întemeierea de către unguri a tuturor localităților din Transilvania. În Discursul ținut de domnul românilor se menționează denumirile de Tisa, Arad, Inău, Rarău, precum și numele inedit al unui domnitor român Vlad pentru anul 1037 tocmai în timpul domniei regelui ungar Ștefan cel Sfânt. Așadar, Ștefan cel Sfânt se confruntă cu un domnitor român pe nume Vlad, la est de Tisa.

Limba în care este scris acest discurs este o limbă daco-românească curată, clară, domnitorul care a ținut discursul dând dovadă de cunoștințe temeinice, vaste, istorice, politice, diplomatice. El amintea de împăratul bizantin Ioan al II-lea Comnenul, de cronicarul Zonaris, de străbunul Ulise, de Atila.

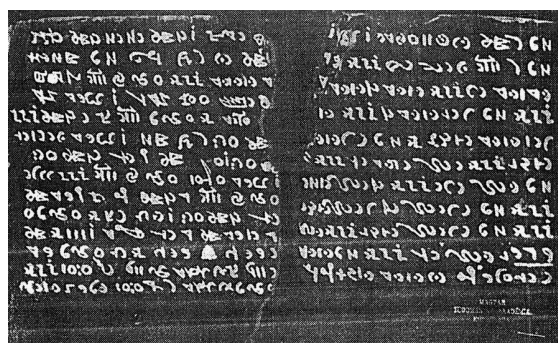
Din discurs rezultă că românii își apărau cu strășnicie a lor strămoșească ortodoxă, cerând ajutorul mântuitorului Iisus ca să poată înfrânge armatele ungare în cârdășie cu catolicismul paplității. Semnificativ este faptul că, în discurs, doinnitorul folosește pentru inamic doar numele de unguri, hungari, în înțeles de netrebnici, parșivi.

În fine, discursul reprezintă un mesaj de îmbărbătare patriotică, mobilizatoare pentru a învinge hoardele hungariste.

Mai pot oare spune istoricii unguri că la invazia triburilor războinice ungare în

Bazinul mijlociu al Dunării, ca și mai târziu în Voievodatul Transilvania, stat românesc, că toate aceste vaste teritorii au fost pustii, fără locuitori, chipurile, fără nici o organizare politică statală, și că hungarii ar fi fost primii locuitori ai acestor ținuturi, unde, prin cultura triburilor sălbatice ungare, au organizat primele state și au insuflat aici cultură și civilizație?

Discursul, după cum se vede, este un imn patriotic, un îndemn adresat românilor pașnici, autohtoni care, în momente deosebit de grele ce amenințau țara lor, îi chema să se adune cu toții și să lupte eroid, cu vitejie strămoșească pentru a pune stavilă cotropitorilor unguri.

Pagini din Cronica românească, din secolele XII+XIII e.n. scrisă în limba română, într-un alfabet dacic, referitoare la luptele românilor de apărare a Transilvaniei împotriva armatelor regale ungare cotropitoare (Originalul se află în Arhiva Academiei Ungare de Știință, sub denumirea de "Codex Rohonczy").

Partea IV-a

Cronicile și lucrările de istorie ale ungarilor nu consemnează numeroasele încercări ale regalității ungare pentru a-și subordona Voievodatul Transilvania, considerând, probabil, că el ar fi fost subordonat în întregime, dacă nu sub Arpad, atunci, cu siguranță, sub regele Ștefan I. Or, adevărul este cu totul altul.

Lupte, adevărate războaie, sunt consemnate în Cronica română, intitulată **Codex Rohonczy**, descoperită în Arhiva Academiei de Științe a Ungariei. În această

cronică, la paginile de la 14 la 22, se rememorează ample episoade ale acestor lupte, menționându-se mai ales marea înfrângere a armatei ungare sub regele Emeric, în anul 1198.

Redăm și acest document istoric, prin excelență românesc, descifrat din alfabetul geto-dacic de specialistă Viorica Mihai-Enăciuc, care este tot un discurs ținut în fața armatei românilor, rostit după înfrângerea unor migratori din Răsărit, precum și a ungarilor, conduși de regele lor, Emeric, discurs al domnitorului românilor, din care rezultă că românii se aflau mai departe, în continuare, în fața altor atacuri ale războinicilor cotropitorilor unguri:

"Stăpânii neamului mișel în taină au năvălit din răsăritul păgân! Tăgăduiește cineva?

Să nu primești să se amestece invadatorii cu urmașii șoimilor.

Nimicește întreaga oaste în marș a păgânilor! Vrei să porți plaga supunerii pe viață? Lovește-i!

Trezește-te la luptă, prin ea vei topi și focul și marea barbarilor. Țipatul de mânie al șoimului ager va întoarce puhoiul, sămânța vlăstarelor tale te va apăra. Doboară pe veneticii eretici și idolii lor.

Poți să înfrunți și iadul!

Ostașii noștri atinși de omniașia lor pot culca idolii la pământ.

Nu crede amăgitorilor. Pacea adevărată se dobândește prin luptă.

Șoimul nu ia în seamă falșii zei, cum n-a luat nici în 1027, când s-a sculat marele voievod Vlad, conducătorul nostru!

Calea ta, nerăbdarea ta, e calea luptei, calea strămoșilor dârji.

Te vor abate din drum nomazii, te vor duce hoții de drumul mare în imperiul umbrelor?

Urgie și blestem! Cei de la răsărit de Rarău vîn în șir din munți și văi și fac stavilă năvălitorilor.

Să nu stai pe loc! Gândul tău să fie înfruntarea cinstită, nu da înapoi, să nu

cazi în cursă! Nu primi acum, în 1198, ca marea năvală să întâmpine tăcerea și resemnarea ta și să-ți ia locul!

Răspunde vicleniei. Toarnă smoală pe chipurile smolite! Lovește! Rostul tău este să zdrobești.

Nu te teme! Nu sta la îndoială! Nu ieși din luptă! Vom învinge. Pământul e al nostru, săriți să-l apărăm!

Izbiți de două ori pe cei ce vor să ni-l ia, vom izbândi, fii ai șoimilor!

Să izgonim pe blestemații care vor să pătrundă pe la Inău, avem pilda voievodului nostru Vlad.

Nu vă încredetăți în povești! Nu vă lăsați târâți în minciuni! Luați armele. E timpul să mergi în apărarea alor noștri, cum și-a dus Vlad oștenii, cum moșii au ucis dușmanii păgâni la Inău. Acolo Gita va fi cu șoimii lui la primăvară. Nu ne vom lăsa pângăriți. Vom triumfa în luptă. Vom râde de cotropitori cântând. Întărindu-ne apărarea, vom spori numărul bătăliilor câștigate. Profetețiile celor ce se vedeau învingători vor fi dezmințite. Ungurii să nu pună mâna pe pământuri! E scris ca **fiii** noștri să nu odihnească, să nu lăncezească,

Ce de suliți erau pe Tisa, când Vlad a sunat din trâmbiță, poruncind atacul! I-am tăiat pe mulți.

Ni-i teamă oare de îndemnuri? Ți-i frică? Lovește cu sete, aceasta-i porunca în luptă. Dacă nu vom fi hotărâți, vom fi uciși.

Voința noastră de a lupta l-a învins pe Ladislau mai marele lor, voința ne-a apărat și ea ne duce la biruință. Să mergem către ea cântând, zările s-au luminat!

Sai înainte fără preget, cu putere în apărare și în atac, precum șoimul aruncă-te!

Nu șovăiți, ci cu furie **călcați în** picioare dușmanul, curajul e leacul îndoielii, răspunsul la provocarea vicleană.

Trebuie să luptăm pe două fronturi? Pe neînfrânatul Kegenes i pe uzi, Vlad i-a bătut de 23 de ori.

Împotriva ungarilor unește suferința cu

încordarea. Fii scutul pământului transilvan.

Ți este cerul împotriva, n-ai încredere în forța ta? Mânia pământului și a apelor te va mântui. Avântă-te în luptă. Să răsune loviturile. Fă-i să plângă amar pe invadatori!

Cerule, Răsăritule, îngăduie și sporește victoriile noastre. Nu asculta strigătul jalnic al lui Emeric.

Dacă sunetele ilor s-au îndoit de victorie, cerul de prisorul ei s-a dat mișcat înapoi.

Puternica oaste a celor cu ȋtari largi și lungi (a maramureșenilor) s-a aruncat ca șoimul în luptă, a lovit de două ori ceata nevolnică!

O, război nenorocit, șoimii prind a lovi pe cei ascunși în lunci, ocrotind și mlaștinile, în vreme ce Tisa se revarsă cu mânie. Strecoară-te prin locurile știute și luptă fără milă cu urgia, nu te lăsa copleșit, nu pierde speranța. Vitejii întaresc drumurile ajutătoare.

La Piatra unde Sfatul (țării), pe culmea Rarăului, dă din strămoși lumină, fiii să se îndrepte. Acolo se va hotărî calea șoimului, nu la Târnova ce pacea n-o va așeza. Străbate drumul ferigii spre răsărit. Un nu pentru Ioniță acum aflat în primejdie și care nu pentru pace lucrează.

Înveti în școală cum să lovești pe câmpul de luptă, nu te deda la răniri neîngăduite. Luptă cu sânge rece, dar cinstit, altfel nu rabdă pământul, vai, nu rabdă. Luptele sunt folositoare când cugeți. E sănătos să lupți în apărarea hotarelor Bizanțului. Școala scoate în evidență strălucirea războiului curat, cu sânge rece, cu cântec despre un țel hotărât"

Acest discurs patetic al unui principe român adresat luptătorilor poate constitui un adevărat scenariu de film. Nu credem că necesită un comentariu amplu. din el se distinge sobrietatea, precum și o claritate deosebită a situației în care se aflau românii în acea vreme, amenințați în tot timpul de cotropitorii Regatului ungar.

Este și acest discurs o dovadă

istorică de necontestat, nu numai a prezenței românilor în Voievodatul Transilvaniei, dar și la răsărit și sud de Munții Carpați, organizați într-un stat, cu conducători de oști, cu o înalta conștiință națională românească, punând în evidență vitejia strămoșească care să le dea imbold în luptele pentru apărarea gliei strămoșești. Este acest document istoric un argument în plus, care atestă justetea aprecierilor grofilor și baronilor unguri, la anul 1784, care, fiind amenințați de revoluția națională a românilor transilvăneni conduși de Horea, Cloșca și Crișan, de a-i scoate afară din țara lor de baștină, acești grofi și baroni s-au adresat printr-un **Memoriu** Comandantului armatei habsburgice din Marele Principat al Transilvaniei pe care împărăteasa Maria Teresa îl numise "românesc" pentru a le veni în ajutor ca să înfrângă revoluția valahilor, pentru a putea, pe mai departe, domina și exploata țara românească a Transilvaniei și pe locuitorii ei autohtoni, pe români:

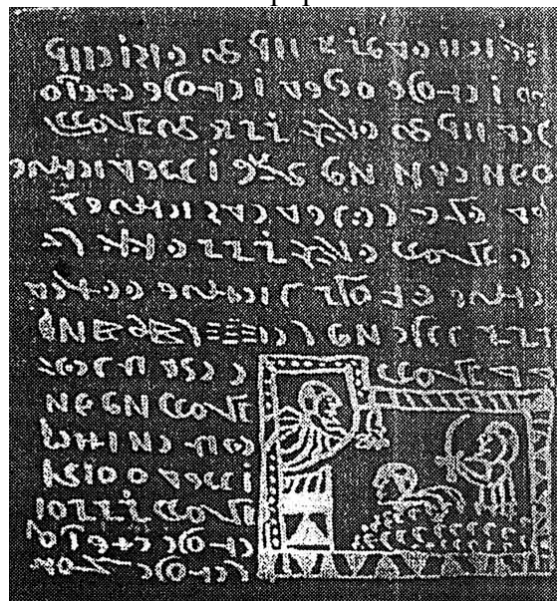
"Părinții noștri - apreciau grofii și baronii unguri venetici în Transilvania - venind din Schitia, au cucerit cu lupte victorioase și cu sângele lor această scumpă patrie și după ce au supus și au făcut iobagi pe părinții românilor care s-au revoltat astăzi (1784) asupra noastră, dânșii (adică strămoșii grofilor și baronilor unguri - A.D.), au domnit liniștit peste ei, ținându-i totdeauna într-o aspră disciplină, adică într-o cruntă exploatare și umilire.

Partea V-a

Spre marea surprindere a întregii lumi occidentale, dar mai ales a vecinilor noștri bulgari, slavi, unguri (care se fac că uită că strămoșii lor îndepărtați, adevărate triburi primitive migratoare, care s-au așezat în părțile marginave ale pământului nostru strămoșesc și care s-au înfruptat din plin din cultura materială și spirituală a

poporului român, și aici înțelegând și din limba română, împrumutând cu toții sute și mii de cuvinte) care, după decembrie 1989, ne îndeamnă pe noi, românii, chipurile, urmașii unor păstori nestatornici, "să intrăm în Europa", căci doar acolo există o societate civilizată. Din aceeași Cronică românească, amintită mai sus care poartă denumirea dată de arhivarii budapeșteni de "Codex Rohonczy" rezultă nivelul ridicat de cultură și civilizație al românilor încă și în primele secole ale mileniului al doilea. Românii foloseau nu numai limba română **în scris**, și într-un alfabet autohton geto-dacic, strămoșesc, dar această Cronică istorică însumând 448 de pagini, mai are nu mai puțin de 86 de miniaturi, ilustrații executate "în peniță", în care sunt prezentate scene diferite, religioase, mai multe, dar și laice din trecutul istoric al poporului român.

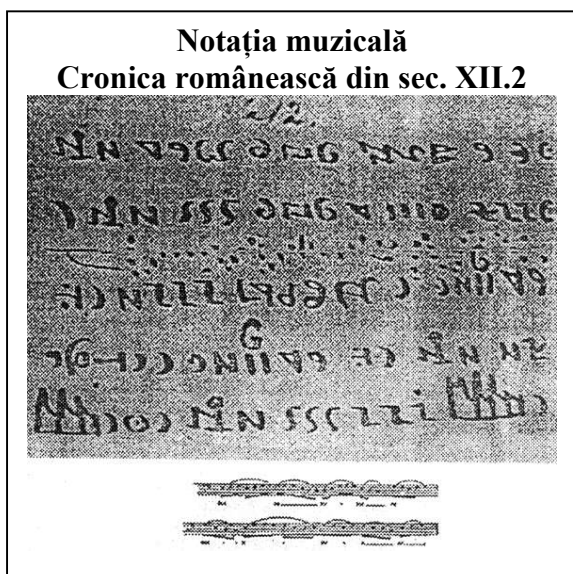
De menționat că materialele pe care această Cronică românească le conține sunt apreciate de specialiști ca aparținând secolelor XI-XII e.n. Iată, așadar, cum păstori valahi "vagabondând cu turmele lor peste văi și munți", după aprecierile ofensatoare ale unor istorici maghiari, pe lângă faptul că erau creștini de peste un mileniu, ei aveau și o clasă intelectuală de înaltă valoare, care folosea de secole și milenii **scrisul într-un alfabet**

propriu strămoșilor lor autohtoni geto-dacii, considerați "barbari", în scrierile vechi.

Dar nu numai **scrisul**, adică literele erau cunoscute de români, ci, după cum se vede din cele 81 de miniaturi care însoțesc această Cronica românească, aceștia știau chiar să și **deseneze scene din viața religioasă și laică a poporului roman**, încă din secolele XII-XIII.

Dar, spre surprinderea multora, nu numai atât!

Mai mult, la pagina 212 a acestei Cronici românești s-a descoperit și o **"notație muzicală veche de tip gregorian"** - după afirmația specialistului muzicolog român, profesor universitar dr. Gh. Ciobanu, de la Conservatorul "Ciprian Porumbescu" din București, care nu numai că a studiat notația muzicală ce se află

introdusă între două rânduri scrise ale cronicii, dar a transcris melodia, caracteristică marilor și renumitelor repertorii ale corurilor românești de pe vremea strămoșilor noștri autohtoni, și care poartă textul unui jurământ al tinerilor vlahi ce-și apărau patria, aflată în mare primejdie.

Prof. univ. Gh. Ciobanu subliniază că notația muzicală în care s-a transmis melodia era folosită în secolele X-XII e.n. Concluziile acestuia, publicate în revista

"Muzica" nr.2/1990, sunt edificatoare pentru relevarea vechimii și a nivelului cultural al poporului român din vechea vatră a Daciei. **"Mărturiile privitoare la cultura muzicală de pe teritoriul vechii Dacii** - subliniază prof. univ. Gh.Ciobanu - **atestă, fără îndoială, că aceasta este anterioară erei noastre. Pentru că dacă Hora noastră tradițională strămoșească și dacă avem în vedere că Hora practică în vechime era însoțită, ca și astăzi, de muzică, trebuie să admitem că muzica este practică de populația de pe aceste meleaguri cu cel puțin 2000 de ani înaintea erei noastre**". Dacă la aceste concluzii, deosebit de valoroase, adăugăm și cercetările specialistei Viorica Mihai-Enăciuc, care a comparat conținutul melodiei din Cronica românească cu textele asemănătoare existente din Europa Occidentală, se ajunge la concluzia că textul, scrierea și melodia din Cronica română sunt dintre cele mai vechi de acest gen din Europa. Până în prezent, precizează Viorica Mihai-Enăciuc, se cunoaște pe întregul mapamond numai muzica unui singur vers, datând din secolul al XII-lea, găsit într-o parohie, după un cântec de Gesta Andigier, și figurând printre digresiunile muzicale din Jeu de Robin et Marion de Adam de Halle. După cum consemnează amintita cercetătoare, "avem întreaga dimensiune a nivelului de cultură spirituală românească". O dovadă incontestabilă a adevărului istoric că poporul român este unul dintre cele mai vechi popoare ale lumii, din ale cărei cultură materială și spirituală s-au înfruptat din plin multe alte popoare, precum și seminții migratoare, printre care și triburile barbare slave, bulgare și ungare.

Portativul muzical, compus atunci doar din două linii paralele, apreciat de specialiștii în materie ca fiind printre primele de acest fel din Europa, semnifică și faptul că românii mai aveau versuri scrise pe care poporul le cunoștea, le declama și le cânta, întocmai ca strămoșii

lor autohtoni, vestiții geto-daci. De remarcat că melodia transcrisă de pe portativul muzical de prof. univ. Gh. Ciobanu a fost interpretată înainte de decembrie 1989 de către un ansamblu coral și instrumental din Capitală, stârnind emoții profund patriotice.

Partea VI-a

Această cronică românească, care se află în Arhiva Academiei de Științe a Ungariei sub denumirea de **Codex Rohonzy**, reprezentând un manuscris vechi păstrat la cota cu indicația A 1 173/II care, la insistențele autorului acestor rânduri, aflat de mai multe ori la cercetare științifică în arhivele și bibliotecile din Budapesta, a fost procurat și adus în țară. În întregimea lui, sub formă de microfilm color, însumând 448 de pagini, prin bunăvoința și înțelegerea unor înalți conducători ai statului ungar. Înregistrat în Arhiva fostului Institut de Studii istorice și social politice, acest Codex a fost dat spre cercetare și descifrare unicei specialiste din țară, d-na Viorica Mihai-Enăciuc, colaboratoare sezonieră a Institutului. După o studiere deosebit de atentă, d-sa a publicat în revista Institutului de Studii istorice și social politice, - "Anale de Istorie", numărul 6/1983 un valoros material intitulat "Cercetări preliminare asupra Codexului Rohonczy" și în care se subliniază semnificația și valoarea inestimabilă a acestui Codex, de fapt o adevărată Cronică românească din secolele XII-XIII.

Iată unele considerații ale cercetătoarei Viorica Mihai-Enăciuc: "În urma unui studiu detaliat asupra structurii scrierii folosite în redactarea textului și a felului cum sunt realizate miniaturile intercalate, suntem în măsură a comunica următoarele rezultate preliminare:

Codexul Rohonczy are 448 de pagini. Pe fiecare pagină se află scrise circa 9-14 rânduri. În text sunt intercalate

86 miniaturi executate cu pana, care prezintă diferite scene laice și religioase. Ductul scrierii este de la dreapta la stânga și textul se citește de jos în sus, primul rând fiind deci ultimul din fiecare pagină.

Unele semne au analogii în scrierile silabice folosite de populațiile indo-europene încă din epoca bronzului. Alte semne au analogii în scrierile fonetice ale aceluiași populații datând din secolele VII î.e.n. - IX e.n.

Aceste observații, coroborate, demonstrează că **textul Codexului avut în discuție a fost redactat de români într-o scriere proprie, ale cărei rădăcini, în dezvoltarea sa, se pot urmări pînă în epoca bronzului și care se mai pot încă identifica în secolul al XIV-lea e.n...**

Se pune întrebarea: **Când a fost redactat Codex Rohonczy?...**

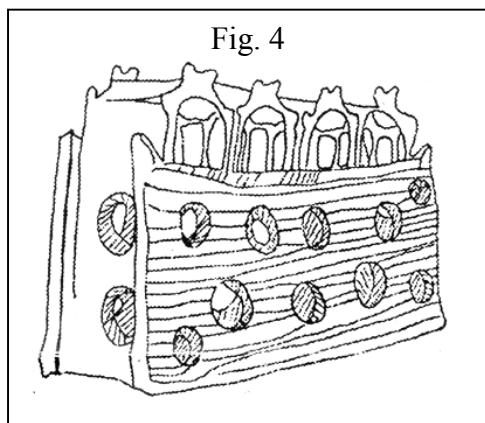
Pe parcursul secolelor XI-XII, semnele iconografice, care se referă la **Geneza**, sunt explicate cu ajutorul unor reprezentări cosmogonice legate de relații între pamânt, soare, stele. În **Codexul Rohonczy** este redată o reprezentare cosmogonică și se precizează o eclipsă totală de soare. Textele bizantine consemnează faptul că o eclipsă totală de soare s-a observat în timp ce împăratul Alexie Comnenul se afla la Dunăre, într-o expediție împotriva pecenegilor, în anul 1090.

Miniaturile laice din Codex consemnează faptul că întâmplările laice se desfășoară într-un teritoriu marcat de munți, câmpie și apă și pun în evidență elemente de arhitectură specifice pentru teritoriul României. Centrele monahale de la poalele munților, immortalizate în codex, se pot identifica în biserica rupestră de la Corbi-Argeș și în complexul mănăstiresc din Munții Buzăului.

Faptul că în cadrul vieții religioase, botezul este consemnat numai pentru copiii nou născuți și nu pentru adulți concludă că Codexul aparține unei populații sedentare creștine, și nu în curs de creștinare.

În iconografie apar, deseori, și elemente ale religiei vechi, care nu țin de religia creștină, dar această coroborare între creștinism și elemente mai vechi se remarcă și în iconografia reaăzată în cadrul bisericilor rupestre din Capadocia, date în secolele XI-XII.

Toate aceste observații, coroborate cu persistența unor semne de scriere existente în Codex și identificate ca fiind inserate în cadrul legendelor unor monede redactate în limba latină sau slavonă, la sfârșitul secolului al XIV-lea, **conclud** că textul Codexului Rohonczy a fost redactat în a doua jumătate a secolului al XII-lea sau, eventual, la începutul secolului al XIII-lea, într-un complex mănăstiresc situat în nordul Câmpiei Române, la poalele munților, de unde se poate urmări și mișcarea aparentă a stelelor, așa cum se subliniază într-un detaliu de text. Acest complex mănăstiresc se poate identifica cu cel aflat în comuna Corbi, satul Jghiaburi județul Argeș. (Fig.4-5)

În ce limbă a fost redactat Codex Rohonczy?

Având în vedere rezultatele obținute în descifrarea diferitelor capitole ale Codexului Rohonczy putem preciza că textul a fost redactat în latina vulgară, cu elemente de scriere transmisă, prin evoluție, direct de la daci. Acest fapt nu ne surprinde, deoarece textele religioase folosite la creștinarea dacilor au fost în limba latină. Faptul că nu s-a folosit scrierea latină, ci cea moștenită de la daci,

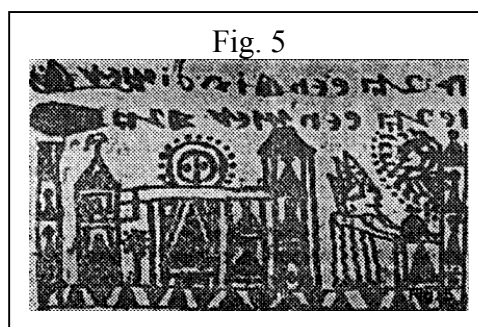
ne amintește de un caz similar când, în secolul al VIII-lea, un Evangheliar a fost scris în Imperiul bizantin, în limba greacă dar cu litere latine.

Existența Codexului Rohonczy demonstrează că în bisericile vechi românești cultul ortodox se exercita în limba latină vulgară, până în secolele XII-XIII, când s-a trecut la oficierea cultului în limbile greacă și slavonă. Restrângerea treptată a folosirii scrierii vechi românești cu caractere transmise prin evoluție de la daci s-a produs datorită faptului că scrierile greacă și slavonă aveau mai puține caractere față de cea avută în discuție, care însuma, împreună cu ligaturi, circa 150 de caractere.

În concluzie, Codexul Rohonczy este un document al românilor care ne transmite unele date social politice, științifice și religioase din secolele XII-XIII, perioadă pentru care, până în prezent, se aducea în discuție doar "lipsa dovezilor scrise".

Co consemnează Codexul Rohonczy?

Se consemnează păstrarea tradiției de inițiere a băieților la majorat și investirea lor cu calitatea de luptători. În cadrul ritualului, aceștia jurau să lupte pentru păstrarea credinței ortodoxe și să nu țină seama de tradițiile vechi ale vlahilor care fuseseră reactivate, încă din secolul al VIII-lea, de atitudinea împăraților iconoclaști bizantini; ca urmare a luptei împăraților împotriva iconografiei au apărut diferite erezii.

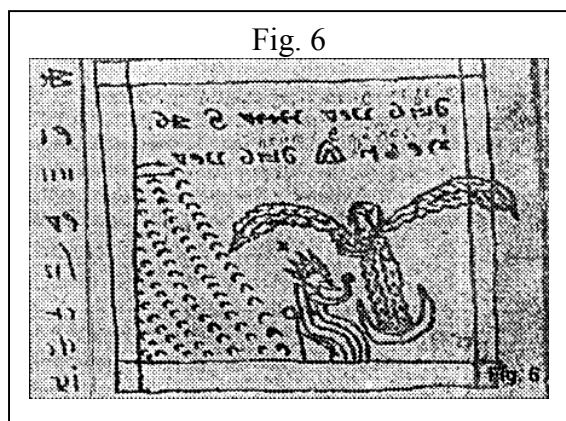

Astfel, la pag.9 a Codexului (Fig.5), se remarcă, în dreapta, trei

personaje de sex bărbătesc care depun jurământul de inițiere cu calitatea de luptător în fața crucii. În spatele personajelor se remarcă o secțiune verticală într-un templu vechi, în care se oficiau tradiții în legătură cu cultul Soarelui. Precizarea unor asemenea tradiții este subliniată și de ideograma aflată deasupra secțiunii verticale, care se întâlnește cu același conținut până în epoca bronzului sau chiar mai înainte. Cu această ocazie se poate cunoaște, pentru prima dată, compartimentarea unui interior al unui templu închinat Soarelui; până acum se cunoștea doar modelarea în lut a unui aspect exterior de astfel de templu, existent încă în neoliticul mijlociu (vezi Fig.4).

Deasupra miniaturii, realizate cu pana, se remarcă un text scris de la dreapta la stânga: TIIRLAK REN MITA BLAK, ceea ce, în traducerea textului, înseamnă: "Luptătorii nu vor primi miturile Blahe".

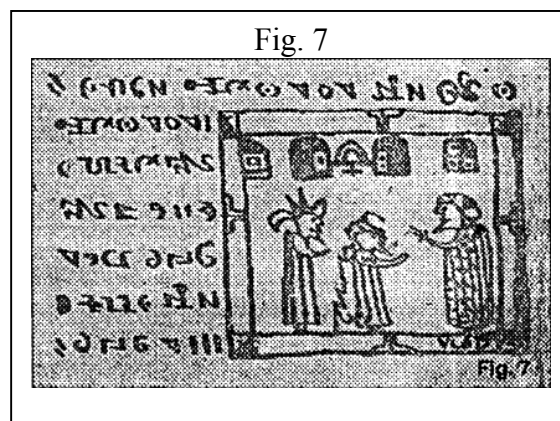
În viața social-politică a vlahilor, preoții aveau o poziție importantă în ceea ce privește consolidarea ortodoxismului și întărirea autorității voievozilor în rândul maselor: Preoții captau atenția celor din jur și prin prevestirile pe care le anunțau în legătură cu diferite evenimente pe care ei pretindeau că le cunoșteau prin legăturile directe cu Dumnezeu. Astfel, la p. 133, miniatura pune în evidență un preot care stă la poalele unui munte pe un scaun și primește prevestirea unui înger sosit pe apă (Fig.6). Deasupra scenei este realizat următorul text: ERRDY, VLAD URA ETA SOBID. Traducerea textului: "Prin

învățătură Vlad va fi mare, (Proorocie) Vlad va fi mare și urmașii săi".

Întrebarea care se pune este: **Cine era Vlad?** *)VLAD numc străvechi de la strămoși! La fel ca VLAD ŢEPEŞ de mai târziu.

La pagina 214, în dreapta, se

remarcă o miniatură (Fig.7), în care o solie a unei comunități de migratori comunică împăratului bizantin anumite știri pe care le aflăm prin intermediul textului alăturat:

ERA VLAD/ NEK TIUZ/ VLAD URA/ GER BLAK/ LAKER FIU/ TIAO ATERIO/ TUI NEK/ AO ATERIO NIVLIT.

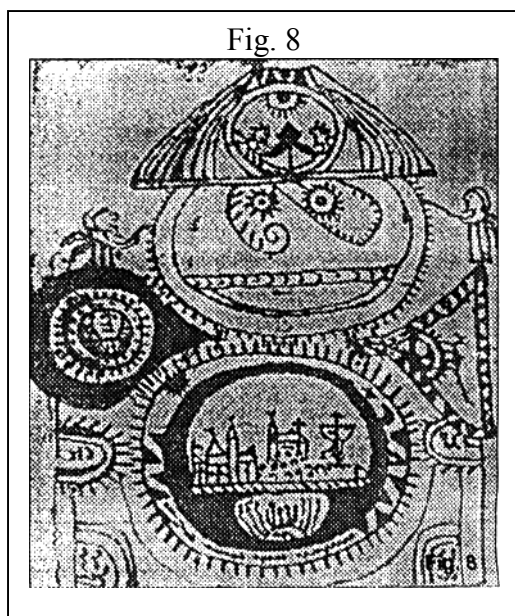
Descifrarea textului: "Mâniosul Vlad / a înfrânt pe tiuzi / Vlad marele / cârmuitor al Blahilor / A tăiat pe fiul / lui Tiao care se teme/Ai tăi înfrânți vai/ se tem de îngheț"...

Textul ne informează că Vlad, cârmuitorul vlahilor, a învins în timp de iarnă pe tiuzi. Lupte ale românilor cu migratorii sunt amintite și de scriitorul bizantin Mihail Psellos în opera sa Cronografia, VII, LXVIII care, referindu-se la trecerea pecenegilor în masă în Impeniul bizantin, sub conducerea lui Tyrach, în iarna anului 1048/1049, subliniază faptul că aceștia au plecat de la nord de gurile Dunării, deoarece i-au silit **geții (adică românii)** vecinii lor.

Numeroase lucrări ale scriitorilor bizantini amintesc despre **luptele românilor cu migratorii**, iar geografii precizează că **țara pecenegilor, și apoi a cumanilor, era diferită de cea a vlahilor.**

Codexul Rohonczy ne transmite știri în legătură cu reprezentările cosmogonice ale vlahilor. Astfel, la pagina 83 (Fig.8), miniatura ne demonstrează că în centrul universului se află soarele, în fața căruia pământul se rotește parțial în jurul axei sale, alternând astfel ziua cu noaptea. Poziția pământului și a soarelui, în reprezentarea cosmogonică, redă timpul zilei. În partea superioară a pământului, care are formă rotundă, se află mormântul lui Isus Hristos și țările cunoscute de vlahi. În partea inferioară a pământului se află Țara moților, care este învăluită de un întuneric absolut. Razele care flanchează discul solar, ce se află în poziție fixă în centrul universului, notează un an vag agricol de 360 de zile și unul lunar de 352 de zile. La pagina următoare, 84 (Fig.9), ni se face cunoscută consemnarea unei eclipse totale de soare care, potrivit textelor bizantine, a fost observată la Dunăre în anul 1090.

Concepțiile vlahilor asupra universului depășesc limitele reprezentării sistemului geocentric al lui Ptolemeu și este, de fapt, începutul demonstrației că

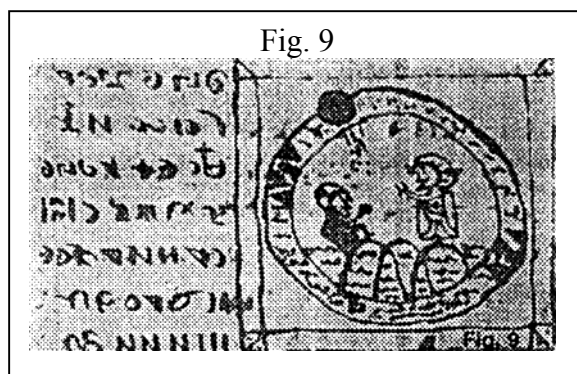

pământul se învârtiște în jurul axei sale și

în jurul soarelui, fapt care a fost demonstrat matematic mult mai târziu de către Copernic.

Tot în textul Codexului Rohonczy, marele cârmuitor al blahilor, Vlad, este prezentat, printr-o miniatură, ca fiind ctitor de biserici. Este important faptul că în complexul mănăstiresc creștin descoperit în Munții Buzăului, pe unul dintre pereții unei biserici este consemnat, în paleoslavă, numele unui ctitor pe nume Vlad. În apropierea complexului mănăstiresc rupestru de la Aluniș, cercetările arheologice au pus în evidență fragmente de ziduri de cărămidă plată și bolovani, ce pot fi datate în feudalismul timpuriu. Acest fapt poate confirma că biserica creștină care sprijinea statul vlah ce era organizat pe teritoriile Munteniei, sudul Moldovei și sud-estul Transilvaniei avea ca centru religios complexul mănăstiresc amintit mai sus. Centrul politic al statului vlah putea fi Curtea de Argeș, unde s-au descoperit vestigii arheologice care pot fi datate înainte de secolul al XIII-lea. Paralel cu sprijinirea religiei creștine, statul vlah susținea și dezvoltarea științelor, cum ar fi matematica, astronomia etc., care se învățau în Cadrul mănăstirilor”...

Iată, așadar, relevată semnificația deosebită a descoperirii și descifrării acestui document istoric, autohton românesc, care ilustrează existența unui popor multimilenar, cult, luptător până la sacrificiu pentru apărarea țării lor în fața dușmanilor.

Partea VII-a

Codexul românesc cuprinde mai multe texte, redactate între secolele XII-XIII, ca Jurământul tinerilor vlahi, diferite discursuri rostite în fața ostașilor vlahi înaintea luptelor cu migratorii pecenegi, cumani, unguri, o Cronică privind viața voievodului Vlad, care a condus Vlahia între anii 1046-1091, Imnul victoriei vlahilor, conduși de Vlad asupra pecenegilor, însoțit de o notare muzicală din secolele XII-XIII, diferite texte religioase promovate de Biserica creștină românească, de rit ortodox, care sprijinea statul român și lupta vlahilor pentru păstrarea integrității teritoriale a pamântului lor strămoșesc.

Descifrarea și prezentarea de către cercetătoarea Viorica Mihai-Enăciuc a primului document, care conține Jurământul tinerilor vlahi, adică români, cu care se deschide acest Codex, care se află în Arhiva Academiei de știință a Ungariei și care a fost adus în țară sub formă de microfilm color, de către autorul acestor rânduri, a produs în rândul specialiștilor o mare surpriză, întrucât conținutul acestui Codex completează multe goluri din cunoașterea adevăratei istorii a poporului român, dar, în același timp corectează multe afirmații ale unor oameni de știință români și străini referitoare la momente semnificative din istoria poporului nostru, evidențindu-se astfel vechimea lui multimilenară, continuitatea lui neîntreruptă în spațiul strămoșilor lui autohtoni, geto-dacii, ca și nivelul deosebit de ridicat al culturii lui materiale și spirituale, dovedindu-se, fără puțință de tăgadă că poporul român era unul dintre cele mai vechi popoare ale Europei.

Comentând primele pagini descifrate ale acestui Codex, specialistul român de marcă, I.C.Chițimia, într-o prezentare intitulată **Cultură și scris românesc în vechime**, sublinia valoarea istorică deosebită a conținutului acestui

Codex, scriind printre altele:

“Se face din ce în ce mai mult dovada că, pe lângă elemente de cultură străveche, poporul român a avut și un scris de veche moștenire, care s-a dezvoltat progresiv până la a turna în el, cu vremea, chiar limba română, în diversele ei faze de evoluție. Epoca noastră va rămâne, probabil, însemnată, foarte însemnată, tocmai prin această cunoaștere științifică cu mult înainte, față de datele cunoscute până acum, a elementelor de cultură și a scrisului românesc...”

Acest codex de 448 de pagini, copie a unui original, care se referă la evenimente foarte vechi, **va deveni senzațional la publicarea integrală**. Deocamdată, primele pagini transpuse în limba română curentă, pe care le avem în față, referitoare la jurământul ostașilor “blahi”, surprind, prin ideile de inițiere și înalta educație civică și patriotică a tineretului, prin creșterea lor în realitatea **vieții pe pământ, și** prin forme retorice, ce ating timbrul poeziei, mai ales dacă se restructurează puțin topica frazei pentru urechea cititorului de azi și se traduc pentru înțelegerea lui expresiile simbolice. Este, nici mai mult, nici mai puțin, o desprindere de obiceiuri și practici vechi...

Dacă n-am avea literele greu de interpretat, nu la îndemâna oricui, precum și structura străveche a scrisului de la dreapta spre stânga și de jos în sus (la lectură), s-ar putea bănuși că este vorba de o mistificare târzie. Scrisul acesta nu se putea inventa, de aceea nici nu s-a descifrat.

Nu avem de-a face însă numai cu un scris exersat foarte devreme și în forme moștenite, ci și cu inculcarea unui mod de viață, dezbărat de obiceiuri străvechi, cu o altă înțelegere a virtuților umane.

Suntem în fața unui document monumental !“

Și profesorul universitar dr. Anton Vraciu, de la Universitatea “A.I.Cuza” - Iași, Facultatea de Filologie, apreciind munca deosebit de migăloasă a

cercetătoarei Viorica Mihai-Enăciuc de descifrare a textului cu alfabet geto-dacic ca și valoarea deosebită a conținutului Codexului Rohonczy, publica în revista **Anale de Istorie** nr.6/1983 următoarea consemnare:

"Lucrarea expune unele rezultate ale încercării de a descifra **semnele scrierii și limba Codexului Rohonczy**. Până în prezent se cunoștea, pe de o parte, faptul că textul reprezintă un manuscris recopiat în prima jumătate a sec. al XVI-lea, pe hârtie de pergament fabricată în nordul Italiei, pe de alta, că, pe la sfârșitul secolului trecut, au fost sistematizate semnele, fără însă ca textul să fi putut fi citit.

Importantă este constatarea autoarei că semnele arhaice din acest Codex au **analogii** în scrierile silabice indo-europene din **epoca bronzului**, iar altele se întâlnesc în scrierile fonetice ale acelorași populații, ceea ce ar dovedi că scrierea aparține unor populații indo-europene, nu cumanice. Faptul că unele semne asemănătoare sunt inserate în legende ale monedelor din secolul al XIV-lea, emise pe teritoriul Țării Românești în chirilică și latină, și persistența altora în arta populară unde au pierdut valoarea fonetică, dar și-au păstrat valoarea de comunicare, **demonstrează că acest Codex a fost redactat în Valachia**. Comparațiile între miniaturile Codexului Rohonczy și alte miniaturi din secolele XI-XII, intercalate în diferite codexuri, cât și păstrarea unor elemente de scriere până în a doua jumătate a sec. al XIV-lea, ne pot duce la **concluzia că manuscrisul avut în discuție a fost redactat în secolele XII-XIII**. Relevăm și faptul că unele valori fonetice acordate semnelor din Codexul Rohonczy au fost date în funcție de valorile fonetice, pe care acestea le aveau - în legende ale monedelor din secolul al XIV-lea, unde acestea înlocuiau anumite litere chirilice sau latine. Valorile astfel obținute în confruntare cu textul au pus în evidență texte laice și religioase în latina

vulgară. **Deci, textul a fost redactat în latina populară și realizat cu caracterele scrierii dacice, a cărei evoluție poate fi urmărită din epoca bronzului.**

Situații similare se mai întâlnesc în istoria civilizațiilor: de exemplu, în Imperiul bizantin, în secolul al VIII-lea e.n., un Evangheliar, redactat în limba greacă a fost scris cu litere latine.

Considerăm că publicarea primelor rezultate preliminare, precum și a descifrării integrale a textelor, va pune în evidență **un document extrem de important în viața laică și religioasă** dintr-o perioadă pentru care nu dispunem de texte scrise. Oportunitatea tipăririi este incontestabilă".

Așadar, specialiștii români în materie remarcă semnificația istorică a descoperirii și descifrării acestei vechi Cronici românești, ca fiind un "document monumental" și "extrem de important" pentru cunoașterea reală a istoriei multimilenare a poporului român, dintr-o sursă autohtonă.

Regretăm însă faptul că institutele de specialitate ale Academiei Române au rămas nu numai pasive la descoperirea și descifrarea acestui document istoric, scris în limba română, latină dunăreană într-un alfabet geto-dacic existent de milenii, cu mult înaintea celui latin al romanilor, după cum marturisește enciclopedistul belgian V. Bonaventura în anul 1592, dar, după orientarea ideologică ce o au, ar fi preferat ca acest chihlimbar să nu se fi descoperit și pentru care Prezidiul Academiei Române ar fi trebuit să organizeze o mare sesiune științifică, cu caracter național. Dar, vremurile!

De altfel, dezinteresul neîntemeiat în nici un fel al "științificilor", cum îi stigmatiza B.P. Hașdeu pe cei de la institutele Academiei Române, s-a manifestat și după decembrie 1989, când în luna februarie 1990 au apărut în Editura Științifică și Enciclopedică din București cele patru volume **Documentele Unirii Transilvaniei cu România - 1918**,

unor recente descoperiri arheologice la Dridu, punctul „La Metereze, s-a găsit într-o locuință datată la sfârșitul secolului al XIV-lea, un fragment ceramic pe care este incizat semnul celei de a șasea litere din acest șir.”

Dar, adăugăm noi, o literă din Codex Rohonczy se mai găsește și într-o scrisoare a domnului muntean Vlad Țepeș, din anul 1492, adresată sașilor din Sibiu, scrisă în limba latină medievală, arnintită de Nicolae Iorga și care a provocat mari dezbateri printre specialiștii români și străini, marele nostru istoric fiind convins că era vorba de o literă din alfabetul dacic.

Litere din acest alfabet au fost folosite și de către secui, care locuiau împreună cu românii.

Toate aceste argumentări ne duc la o singură concluzie, și anume, că textul Codexului este, de fapt, o veche cronică românească, redactată într-o limbă românească arhaică, într-un alfabet autohton, geto-dacic, propriu, moștenit de noi, românii, de la strămoșii noștri autohtoni.

Semnificația dezlegării, descifrării textului acestei cronici este deosebită. Ea ne înfățișează un popor viguros, existând în vatra veche a Daciei străbune, de mii de ani, având o cultură materială și spirituală de prima mărime, cu organizații statale puternice și în secolele XI-XIII, cu înțelepți conducători nominalizați, care și-au mobilizat toate energiile pentru a face față migratorilor cotropitori.